

עין משפט ונר מצוה

קט א מיי פ"ח מהל' מאלכות אסורות הלכה טו סמנ לאוין קלט: קי ב מיי פ"י מהלכות עבודת כוכבים הלכה ז:

◄►

רבינו גרשום

להתעשר. במקום שלא נאסר פרי עם פרי בשחיטה שני בנים מותר לשחוט ביום אחד אבל אותו ואת בנו אסורין. מקום שנאסר פרי עם פרי בבשרי חלב עם הגדי. סוס בן סוסה אוי פירדה יוכיח שאסור פרי עם פרי כלומר דסוס בן סוסה אסור עם פירדה שבת חמור היא משום כלאים ומותר עם אמו שהוא סוס והוא סוסה דהא פרי בן סוסה אוי פירדה יוכיח שמותר פרי עם פרי בן כלומר חמור שבא על סוסה וילדה פירדה שבת חמור על עליה והוליד פירדה שמותר פרי עם פרי בן סוסה וילדה דוקא ובלא דכ"י שאין עובדי כוכבים מוויין שס ואס זא למוכרה לעובד כוכבים ריין ליתנה דמיס מועטין נמינה גר קודמת אכל פשיטא שאס יש חפץ לאדם למכור קודם ימכרנו לעובד כוכבים ממנה שימננו אפילו לישאל חצרו: **בדרך** שפרט **ך** בנבא. לא גרס לגר דנמינה ולעובד כוכבים דמיכרה דפירש דקונט' דפסחים (סז) דא"כ הוה משמע דאירי אלינא דר' יהודה דלמר דברים ככתב ודר' אבהו לא מתוקמא אלא כר"מ דדפרישית ואי גרס ליה יש לפרש דלישא דקרא דעלמא נקט ולא משום דלהו דברים ככתבן אי נמי נקט הי משום דנמינה הגר קודמת: **רבי יהודה אומר דברים בכתבן**. ואסור ליתן לכנעני עובד כוכבים(י) ממנת חנם ועל זה מצינו דפ"ק דמסכת ע"י (דף ב.) וא"ת והתנן (לעיל דף זג.): שולח אדם לעובד כוכבים ירך שגיד הנשה דמוכה ושולח משמע דחנם ודפרק כל שעה (פסחים דף כג.) משמע דלתיא אפילו כר' יהודה יש לומר דנתיא דתוספתאי(י) אס היה שכנו מותר מפני שהוא כמוכרו לו: **אן אבהו** ד"י שפ"ה לדברים בכתבן. משמע דאי לא הוה אמינא דתננה ומכור אגר דלעיל ואעובד כוכבים והכי נמי אמרינן דריש איהו נשך (ד"מ דף סא.) וצמדיית קאי אכסף ואוכלל דצתריה ותימה דצפרק קמא דקדושין (דף זג.): איכא פלוגמא דתנאי גבי קימה והדור דשיצה חוקן דאיכא למ"ד דלא קיימי איתרווייהו משום דכתיב מפני שיטה תקום והדרת פני זקן ויש לומר משום דאין לשון מפני נופל על והדרת ולא לשון פני נופל על תקום ואס תאמר דצפרק הוצילו לו (יומא זג.) קאמר איסי בן יהודה חמש פסוקים אין להם הכרע י"שאת מחר ארור משוקדים וקס ואמאי לא קאי אלעיל ולתחת ועוד דלסיי גופיה סבר דקדושין דקימה והדור קיימי איתרווייהו ויש לומר דהכא ובאיהו נשך (ד"מ סא.) ופרק קמא דקדושין (דף זג.) דאיכא תרי מיילי ודאי אלתחת אית לן למימר דתרווייהו קיימי אהכא והכא אכל התם אית לן למימר דקאי אחד דוכתא או אלעיל או אלתחת

בין שצא בעצירה ובין שלא בא בעצירה כגון ע"י קטן או ע"י עובד כוכבים מאחר שמיעבדו לך אסור והאי הרי תיעבדיו לך להתרחק מנבולו שלא לבשל יחד: עד שיפירטו לך הכסוד שהוא מותר בהנאה דדרך שפרט לך בנבלה. ששע"ס שלא כתב לך אלא לא תאכל הוצרך לפרש דהיתר הנאה הא כל מקום שלא פירש לך דהיתר הנאה הוי דמשמע איסור הנאה מלא תאכל: מדכתיב מכירה ונתינה דאמנע שמע מינה אחד מכירה ואחד נתינה קיימי בין אגר ובין אעובד כוכבים דאי דוקא כתיב הוה ליה למכתב הכי תתננה לגר ותמכרנה לעובד כוכבים: מעשה

קיד:

עד שיפירטו לך הכתוב בדרך שפרט לך בנבא.ה. דפרק כל שעה

(פסחים דף כא.): אמרינן דלא מתוקמא דרבי אבהו אלא כר"מ דלרבי יהודה אינטריך לדברים ככתבן ולר' יהודה נפקא לן מלכלב דשליכון אותו אותו אתה משליך לכלב

איסורין דצתורה וא"ת לר"מ נמי היכי יליף מיניה דלא תאכלו משמע איסור הנאה מדפרט היתר הא אינטריך קרא להקדים נתינת גר למכירת עובד כוכבים וי"ל דמסבירא בלא שום קרא הוה ידעינן להקדים אלא השמא דכתיב נתינה ומכירה ללמד דעלמא איסור הנאה אי לאו דכתיב או להקדים ה"א דאתא קרא להשוותם וא"ת ולא ליכתוב אלא חד מינייהו או מכירה דעובד כוכבים או נתינה דגר ולא ינטרך או להקדים כיון ידיעי ליה מסבירא וי"ל דה"א דלמי קרא למעוטי נתינה דעובד כוכבים וא"ת ויכתוב נתינה דעובד כוכבים וי"ל דה"א דלמי למעוטי נתינה דגר דלא ליספו ליה אע"פ דלא קבל עליו ו אלא לאכול נבלות כדי שימנר להמגירי דוקא ובלא דכ"י שאין עובדי כוכבים מוויין שס ואס זא למוכרה לעובד כוכבים ריין ליתנה דמיס מועטין נמינה גר קודמת אכל פשיטא שאס יש חפץ לאדם למכור קודם ימכרנו לעובד כוכבים ממנה שימננו אפילו לישאל חצרו: **בדרך** שפרט **ך** בנבא. לא גרס לגר דנמינה ולעובד כוכבים דמיכרה דפירש דקונט' דפסחים (סז) דא"כ הוה משמע דאירי אלינא דר' יהודה דלמר דברים ככתב ודר' אבהו לא מתוקמא אלא כר"מ דדפרישית ואי גרס ליה יש לפרש דלישא דקרא דעלמא נקט ולא משום דלהו דברים ככתבן אי נמי נקט הי משום דנמינה הגר קודמת: **רבי יהודה אומר דברים בכתבן**. ואסור ליתן לכנעני עובד כוכבים(י) ממנת חנם ועל זה מצינו דפ"ק דמסכת ע"י (דף ב.) וא"ת והתנן (לעיל דף זג.): שולח אדם לעובד כוכבים ירך שגיד הנשה דמוכה ושולח משמע דחנם ודפרק כל שעה (פסחים דף כג.) משמע דלתיא אפילו כר' יהודה יש לומר דנתיא דתוספתאי(י) אס היה שכנו מותר מפני שהוא כמוכרו לו: **אן אבהו** ד"י שפ"ה לדברים בכתבן. משמע דאי לא הוה אמינא דתננה ומכור אגר דלעיל ואעובד כוכבים והכי נמי אמרינן דריש איהו נשך (ד"מ דף סא.) וצמדיית קאי אכסף ואוכלל דצתריה ותימה דצפרק קמא דקדושין (דף זג.): איכא פלוגמא דתנאי גבי קימה והדור דשיצה חוקן דאיכא למ"ד דלא קיימי איתרווייהו משום דכתיב מפני שיטה תקום והדרת פני זקן ויש לומר משום דאין לשון מפני נופל על והדרת ולא לשון פני נופל על תקום ואס תאמר דצפרק הוצילו לו (יומא זג.) קאמר איסי בן יהודה חמש פסוקים אין להם הכרע י"שאת מחר ארור משוקדים וקס ואמאי לא קאי אלעיל ולתחת ועוד דלסיי גופיה סבר דקדושין דקימה והדור קיימי איתרווייהו ויש לומר דהכא ובאיהו נשך (ד"מ סא.) ופרק קמא דקדושין (דף זג.) דאיכא תרי מיילי ודאי אלתחת אית לן למימר דתרווייהו קיימי אהכא והכא אכל התם אית לן למימר דקאי אחד דוכתא או אלעיל או אלתחת

בין שצא בעצירה ובין שלא בא בעצירה כגון ע"י קטן או ע"י עובד כוכבים מאחר שמיעבדו לך אסור והאי הרי תיעבדיו לך להתרחק מנבולו שלא לבשל יחד: עד שיפירטו לך הכסוד שהוא מותר בהנאה דדרך שפרט לך בנבלה. ששע"ס שלא כתב לך אלא לא תאכל הוצרך לפרש דהיתר הנאה הא כל מקום שלא פירש לך דהיתר הנאה הוי דמשמע איסור הנאה מלא תאכל: מדכתיב מכירה ונתינה דאמנע שמע מינה אחד מכירה ואחד נתינה קיימי בין אגר ובין אעובד כוכבים דאי דוקא כתיב הוה ליה למכתב הכי תתננה לגר ותמכרנה לעובד כוכבים: מעשה

כל הבשר פרק שמיני חולין

לאיסורא רבי שנאסרה עמו דמעשר אכל קטנה לא ועוד מאי קא מוסיב לקמייה דחלב אמו למאי אתא עובא אינטריך לאחותו קטנה. ורואה אני את דברי ר' יוסף טוב עלם ו"ל שראיתי תשובת כתב ידו דאחותו גדולה ואחותו קטנה אמינו ממש קאמר שהן מין גדי כמותו וגדולה זו היא זקנה שכבר נתעשרה וקטנה זו היא גדייה שלא נתעשרה עדיין והאי תנא היינו תנא גופיה דלעיל דלתיא ליה פרה ורחל מחד מקראי יתירי והשמא קא דריש לאידך וה"ק אחותו גדולה שנתעשרה כבר מניין וע"כ נקט גדולה משום דסופו יליף לה מרביא וקטנה לא מיתרביא ליה מיניה משום דמסתברא כי רבי קרא לאיסורא גדולה רבי דנאסרה עמו דמעשר דאילו מקרא יתירא קמא לא מני לרביי דאיכא למימר כי רבי לאיסורא לא רבי אלא פרה ורחל דאסורין עמו דהרצעה אכל אחותו לא ולהכי אשמעינן קרא אחרינא לאחותו גדולה וקטנה אחיא מציניא: (א) אי הכי. דקטנה אחיא לה מציניא: **אחוסו גדולה נמי**. לא מציני קרא ותימי מציניא דאמו ופרה ודרוש הכי מה אמו שנכנסה עמו לדיר נאסרה עמו דבשול אחותו גדולה לא כ"ש מה לאמו שכן נאסרה עמו דשחיטה פרה תוכיח מה לפרה שכן נאסרה עמו דהרצעה ובמעשר אמו תוכיח שמותרת עמו דהרצעה ובמעשר וחור הדין האז השוה שצנן שהם חלב כו' ואתיא מציניא בין אחותו גדולה ובין קטנה: **אלא**. קרא שלישי למאי אתא קמא לגופיה מצינא לפרה ורחל ואידך למאי(י): **היא עצמה בתלבה**. שילא ממנה דעודה חיה מנין כו'. ואף מדרשה זו נראין הדברים דלאחותו ממש מצריך תלמודא או מקרא או מציניא דהא אפילו להיא עצמה מצריקין תלמודא אלא לא נפקא לן מקרא דלגופיה כל מין גדי אלא אמו דווקא אכל היא עצמה לא וה"ה אחותו גדולה וקטנה: **פרי עם פרי דשחיטה**. ששוחטין שני בני פרה אחת ציוס אחד: **פרי עם פרי דניסול**. גדי עם החלב: **אמר רב אחדינן כו'**. הכא לא אמרי מעיקרא דתינא פירכא דלעיל משום דמקשי על סוף הדין: **אחי פרדה**. שילדתה הסוסיא מן החמור והיה לה בן אחר מן הסוס הרי בן מותר עס אמו ואסור עס אחותו: **הסס זרע אז קא גריס**. ואיסורא לאו משום פרי עם פרי הוה אלא משום פרי עם שאינו פרי כלומר משום דז אציהן שהוא חלוק אכל גדי דחלב אמו שניהם על שם אמן קראן הכתיב ואפ"ה אסרייהו. ותעד דטעמא משום חלוק האז הוה דהא זימנין דהוי איסור איפכא דפרי עם האס אסור ופרי עם פרי מותר: **דהא פרד בן סוסיא**. שילדתו מן החמור והוא אחי פרדה שהיתה לה לסוסיא זו עוד בת אחת מן החמור: **עבד בן שפחה**. מותר בזמין אמו ואסור דבת חורין: ופרכין **הסס גט שחרור קא גריס**. ולאו משום פרי עם פרי הוה דהא זימנין דהוי איפכא דמיתסר: **כלאי זרעים**. חטין עם עדשין שאסור לזרוע זה עם זה: **ומוסר**. לזרוע

כל אחד עם אמו עם הקרקע: ופרכין **הסס פרי עם פרי מי מיססר**. כלום נאסר פרי עם פרי אלא דזריעה דהיינו ע"י האס: **הא חטי ושערי צדא**. שהניח צדד להניע שס: **כל שמיעבדי לך**. כל שאסרתי לך לתעבו ולהתרחק ממנו: **הרי הוא צלל תאכל**. עולמית צכל עניינן שהוא לטעמו נאסר מאחר שמיעבדו לך אסור והאי הרי תיעבדיו לך להתרחק מנבולו שלא צדא. ששע"ס שלא כתב לך אלא לא תאכל הוצרך לפרש דהיתר הנאה הא כל מקום שלא פירש לך דהיתר הנאה הוי דמשמע איסור הנאה מלא תאכל: מדכתיב מכירה ונתינה דאמנע שמע מינה אחד מכירה ואחד נתינה קיימי בין אגר ובין אעובד כוכבים דאי דוקא כתיב הוה ליה למכתב הכי תתננה לגר ותמכרנה לעובד כוכבים: מעשה

כל אחד עם אמו עם הקרקע: ופרכין **הסס פרי עם פרי מי מיססר**. כלום נאסר פרי עם פרי אלא דזריעה דהיינו ע"י האס: **הא חטי ושערי צדא**. שהניח צדד להניע שס: **כל שמיעבדי לך**. כל שאסרתי לך לתעבו ולהתרחק ממנו: **הרי הוא צלל תאכל**. עולמית צכל עניינן שהוא לטעמו נאסר מאחר שמיעבדו לך אסור והאי הרי תיעבדיו לך להתרחק מנבולו שלא צדא. ששע"ס שלא כתב לך אלא לא תאכל הוצרך לפרש דהיתר הנאה הא כל מקום שלא פירש לך דהיתר הנאה הוי דמשמע איסור הנאה מלא תאכל: מדכתיב מכירה ונתינה דאמנע שמע מינה אחד מכירה ואחד נתינה קיימי בין אגר ובין אעובד כוכבים דאי דוקא כתיב הוה ליה למכתב הכי תתננה לגר ותמכרנה לעובד כוכבים: מעשה

מסורת הש"ס

א) [ע"י סו.], ב) ד"ק מהל' פסחים כא: ע"ש וקדושין טו.], ג) [ע"י כ.], ד) [ע"י שס פסחים כא: כג.], ה) [מכאן שיך עוד לע"א], ו) ע"כ שיך לעיל, ז) [ז"ל שלא לחסול], ח) בס"א: יתן לגוי, ט) [נספג דע"י], י) [ז"ל שאת משוקדים מחר ארור וקס],

◄►

תורה אור השלם

1. לא תאכל כל תועבה: דברים יד ג
2. לא תאכלו כל נבלה
לגר אשר בשעריך תתננה ואקבלה או מכר לקביר כי עם קדוש אתה לך אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: דברים יד כא

◄►

מוסף רש"י

עד שיפירטו לך הכתוב. היסר הנאה. בדרך שפרט לך בנבלה. שלא היה כמות בה אלא לא תאכלו והוצרך להתייר בהנאה, דכתיב או מותר לנכרי (פסחים כא.): דלמאנטריך לפרש דניילא לגר אשר בשעריך אשיר בשעריך. גר חושש שקבל עליו שצט מנאות שפוטנו עליו נח ונילה מותרת לו ואתה מנאות להחיותו דכתיב גגר חושש (ויקרא כה) וחי עמך (ע"י כ.). ת"ל לגר תתננה או מכור. וקאי אגר דלעיל מניה לגר מתננה ואכלה או מותר (שם), ת"ל תתננה ואכלה או מכור (שם) ואלו למצוה ולא למצוה ואלו למצוה ולא למצוה (פסחים כא.). לגר בתנינה ולמכור במכירה. אכל דחנם אסור ליתן לו שום מתנה (ע"י כ.). או למא לי. או לשון חלוק. ואי כר"מ קאמר קרא דתרווייהו אגר ותרווייהו אנכרי לא נכתוב או (פסחים כא.). להקדים בתנינה דגר למכירה דנכרי. אס יס גר ליתנה לו, נתינתו קודמת למכירתה לנכרי, והאי גר גר חושש קאמר שקיבל עליו שלא לעבוד עבי"ס ואוכלל לנכרי ולמכור נבלה מתננה לנכרי ולמכור נבלה לגר (פסחים כא.). זה אתה מצווה להחיותו. גר אתה מצווה להחיותו, דכתיב (ויקרא כה) גר ומושב וחי עמך (שם).